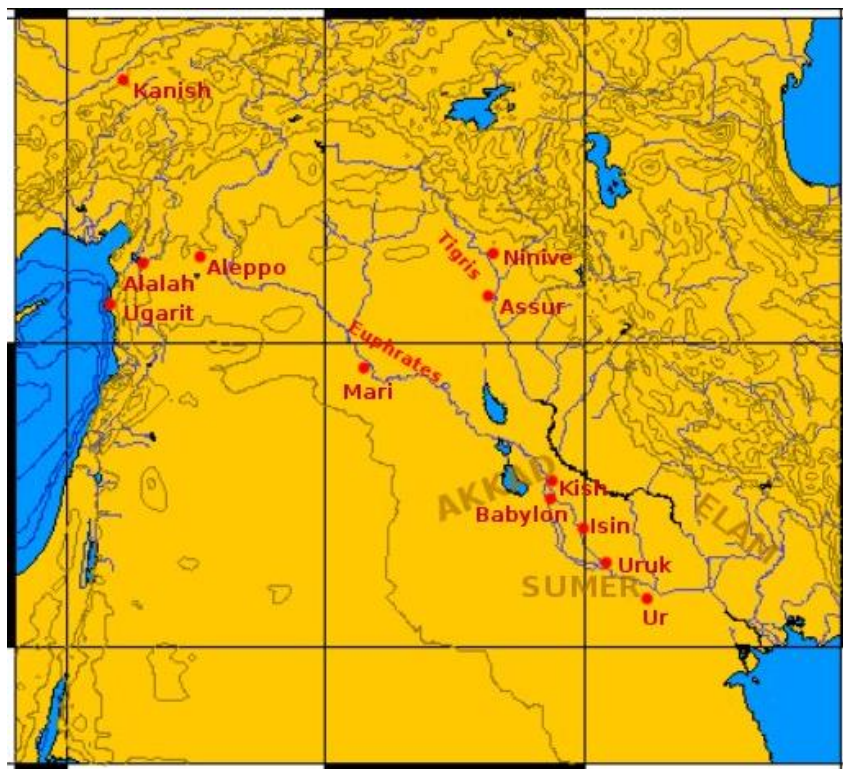

4 ARHITEKTURA I UMJETNOST STARIH CIVILIZACIJA

4.1. MEZOPOTAMIJA

Najstarija civilizacija je nastala u Mezopotamiji (grč. međurječje). Nastala je između rijeka Eufrata i Tigrisa pri čemu se rijeka spominje kao simbol života i razvitka. Mezopotamijsko područje je u razdoblju od 4000. pr. Kr. do 1000. pr. Kr. dalo značajnu civilizaciju u kojoj su se izmjenjivali razni narodi: Sumerani, Akađani, Asirci (na sjeveru) i Babilonci (na jugu). Nalazišta ovih kultura su u današnjoj Siriji i Iraku.

Zajednička karakteristika naroda Mezopotamije je uporaba najstarijeg klinastog pisma kojeg su oni i izmislili. Sumeri su prvi tvorci ove visoko razvijene kulture, a Akađani oko 3000. Pr. Kr., a potom Babilonci i Asirci nastavljaju i razvijaju sumersku kulturu. Zapravo, bez obzira koji se narod mijenja u vladavini ovim prostorima, kultura ostaje skoro nepromijenjena – zato govorimo o jedinstvenoj mezopotamskoj kulturi.

PODRUČJE MEZOPOTAMIJE

KLINASTO PISMO

Sve informacije dobivamo iz pisma koje se je razvilo iz slike, a sačuvano je na glinenim pločicama – klinasto pismo. U ovom području postoji mnogo gradova, većih i manjih, pr, Ur, Uruk, Babilon, i u tim gradovima živi mnoštvo ljudi koji govore različite jezike. Gradovi su uređeni na način da je vlast CENTRALISTIČKA, a uređenje ROBOVLASNIČKO – gradovima vlada vrhovni vladar, koji je iznad svih, a ispod njega postoji hijerarhija vlasti. Vjeruje se da je vladar predstavnik Boga na zemlji, Bog daje vladaru zakone po kojima on vlada. Religija je MNOGOBOŠTVO.

Svaki grad ima svoj ZIGURAT (CIKURAT) – kula koja izgleda kao četverostrana stepenasta piramida na vrhu koje se nalazi hram. Zigurati su građeni od opeke, koja je bila jedini materijal za gradnju, pa nisu sačuvani jer opeka nije materijal koji je otporan na vremenske utjecaje kroz tako dugi vremenski period. Oblik zigurata je ujedno i slika društvenog uređenja koje se temelji na hijerarhiji.

Uz Mezopotamiju vežemo začetke mnogih nauka – godinu su podijelili na 12 mjeseci, ustanovili su godišnja doba, promatrali su zvijezde i njihovo kretanje – začeci astronomije, začeci matematike – aritmetike i geometrije, začeci zemljopisa – izrađuju karte s upisanim imenima gradova.

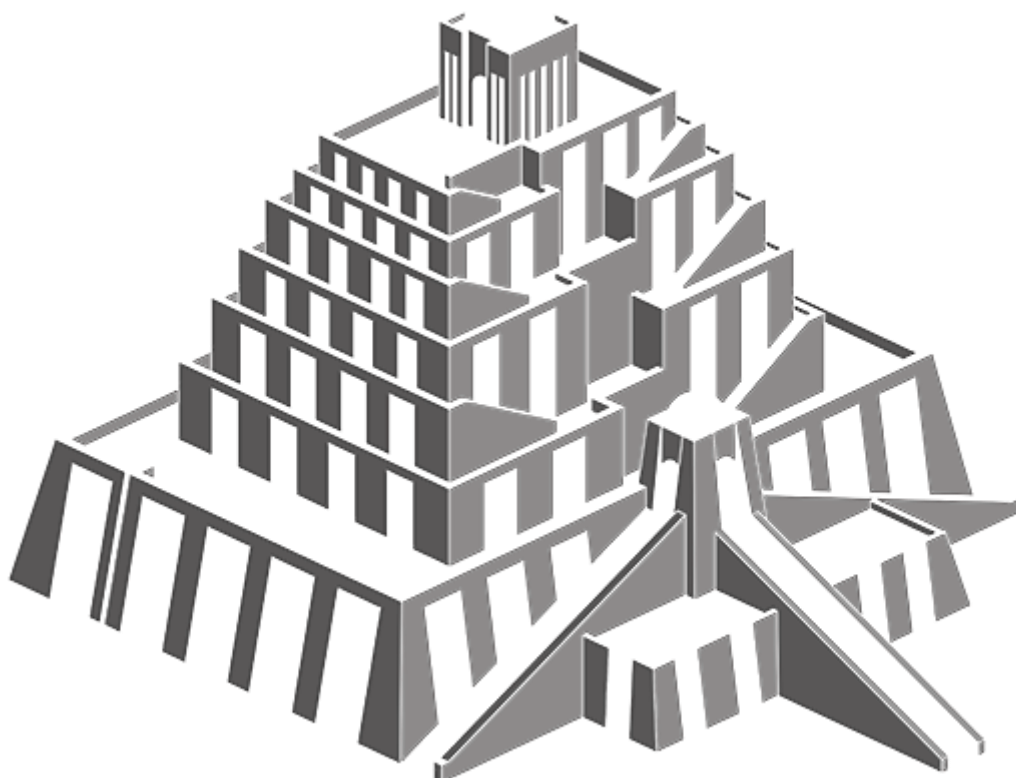
Na području Mezopotamije od 4000 pr. Kr. – 600 g. pr. Kr. Izmjenilo se je nekoliko država – Sumer, Akad, Asirija.

ARHITEKTUIRA

Osnovni materijal je opeka nastala na način da se je miješala glina, pljeva, slama i voda oblikovala i sušila na suncu. To je materijal koji nije trajan, pa iz tog razloga nemamo puno ostataka arhitekture.

ZIGURAT – četverostrana piramida na sedam katova, svaki kat je obojen drugom bojom (pretpostavlja se da je to bilo iz razloga što su otkrili 7 planeta), od prizemlja vode rampe i stepenice sve do zadnjeg kata na kojem je hram i zvjezdarnica.

Osim zigurata se grade i palače koje se oblažu opekama koja je pocakljena, s plitkim reljefom i obojana. Ostaci palača nisu sačuvani.

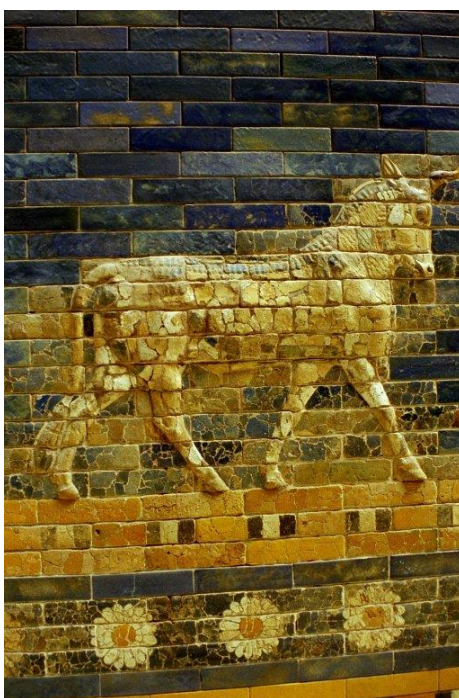
OSTACI ZIGURATA

SKULPTURA

Skulptura se javlja u vidu plitkog reljefa, u obojanoj i pocakljenoj opeci kojom su obloženi zidovi zigurata i palača – primjer su opeke na vratima hrama božice Ištar (vrata grada Babilona).

VRATA BOŽICE IŠTAR

RELJEF S VRATA BOŽICE IŠTAR

Primjer reljefa na kojem Hamurabi prima zakone od Boga – figure su statične, stilizirane, gornji dio tijela je okrenut frontalno, naglašena plošnost. Prvi pravni dokument, pisan klinastim pismom.

STELA S HAMURABIJEVIM ZAKONIKOM

Primjer asirskog reljefa iz kojeg doznajemo o načinu života Asiraca, koji su bili okrutan, ratnički narod pa su takvi i motivi – lov, rat, ubijanje. Za razliku od prijašnjeg primjera, na Asirskom reljefu vidimo zabilježen pokret.

PRIMJER ASIRSKOG RELJEFA

Nalazimo i primjere trodimenzionalne skulpture – primjer portret Gudea prikazuje statičnu figuru u stavu molitve, prikaz nije realističan, čovjek je snažan, jakih mišića, a prikazana je i odjeća, što je simbol bogatstva.

PORTRET GUDEA (vladar grada Lagaša)

